

Державне регулювання діяльності приватних охоронних структур як фактор суспільного розвитку

*Тищенко К.О., студентка гр. УБм-21 юридичного факультету СумДУ
Науковий керівник: - Чернадчук О.В., асистент кафедри права СумДУ*

На сучасному етапі розвитку держави та суспільства дуже актуальним, а, мабуть, і визначальним аспектом є державне регулювання діяльності недержавних охоронних структур. Власов В.А. та Студенікін С.С. вивчали державне регулювання як виконавчо-розпорядчу діяльність уповноважених органів державної влади щодо реалізації законів. У найбільш загальному вигляді під правовим регулюванням Власов В.А. та Студенікін С.С. розуміють один з основних засобів державного впливу на суспільні відносини з метою впорядкування їх в інтересах людини, суспільства і держави [1, с. 404].

Сам факт існування недержавного сектора безпеки, на думку Крутова В.В., дає змогу говорити про демократизацію процесів економічного розвитку. На сучасному етапі розвитку українського суспільства дедалі більшого значення набувають завдання забезпечення економічної безпеки. Розвиток ринкових відносин зумовив те, що недержавний сектор безпеки взяв на себе значну частину функцій щодо забезпечення економічної безпеки особи і підприємництва [5].

Отже проблеми функціонування і розвитку недержавного сектора безпеки мають загальнонаціональне значення, а тому повинні бути вирішені на рівні держави. Адже саме держава є основним суб'єктом організації системи забезпечення національної безпеки, визначення цілей та завдань у вказаній сфері. При цьому владні повноваження держави щодо громадянського суспільства взагалі й щодо недержавного сектора безпеки зокрема мають реалізовуватися не у формі управління, а у формі сприяння розвитку інститутів і структур громадянського суспільства.

Донець Л.І. зазначає, що політика держави щодо недержавного сектора безпеки повинна бути спрямована на створення сприятливих умов для становлення цього сектора як суб'єкта забезпечення національної безпеки і в цілому націлена на формування єдиної системи забезпечення національної безпеки [2, с. 178].

Отже, державне регулювання – це вид соціального управління специфічної діяльності держави, що проявляється у функціонуванні її органів, які впливають на суспільні відносини з метою її урегулювання відповідно до державних інтересів.

У сфері охоронної діяльності України наразі зайнято сотні тисяч громадян. Розглядаючи питання щодо розширення кола повноважень недержавних охоронних фірм чи спрощення процедури їх ліцензування обов'язково слід враховувати внутрішню соціально-політичну специфіку, недосконале врегулювання цієї сфери на законодавчому рівні. На сьогодні, в Україні розпочато створення нормативної бази для приватної охоронної галузі, у Верховній Раді України знаходиться досить велика кількість законопроектів, але залишається головний момент – це їх прийняття в найближчий термін та введення в дію. Необхідно також усвідомлювати, що здійснення охоронної діяльності – це сфера, яка завжди була пов'язана з ризиком для життя, і з ризиком не тільки для самих працівників охорони, але і для оточуючих. Об'єктивні умови функціонування робочого колективу потребують створення служб безпеки навіть на відкритих підприємствах. Завдання охоронників недержавних охоронних структур – забезпечити стабільні умови для роботи співробітників, гарантувати збереження власності як фірми, так і приватних осіб. За таких умов передбачається спеціальна підготовка охоронників.

У найбільш загальному вигляді державне управління тривалий час визначалось як виконавчо-розпорядча діяльність органів державної виконавчої влади, котра виявляється у безпосередньому повсякденному й оперативному впливові на різноманітні суспільні відносини в країні [4, с. 213]. З наведеного визначення державного управління випливає, що держава організує соціальні взаємозв'язки таким чином, аби дії учасників сприяли реалізації тих цілей, що визнані суспільством. З цього приводу В.П. Пилипишин зазначає, що державне управління – це практичний, організуючий вплив держави на суспільну життєдіяльність людей з метою її впорядкування, збереження або перетворення, який спирається на її владну силу [6, с. 13]. В свою чергу, на думку В.Капеняка, під державним управлінням потрібно розуміти особливий та самостійний різновид діяльності держави, що здійснює окрема система спеціальних державних органів – органів виконавчої влади [3, с. 65].

Інші науковці визначають державне управління як специфічну діяльність держави, що дістає вияв у функціонуванні її органів, які безперервно, планомірно, владно і в рамках правових установлень, впливають на суспільну систему з метою її вдосконалення відповідно до державних інтересів. Зокрема, іноді воно трактується як діяльність всіх державних органів з врегулювання суспільних відносин, організацію всіх сторін життя суспільства.

Сутність державного управління полягає у тих функціях, на виконання яких воно спрямоване. Пилипишин В.П. зазначає, що функції складають зміст державного управління як самостійної форми діяльності, що має певну мету, однак запланований результат може бути досягнутий лише в разі правильного встановлення завдань управління, забезпечення матеріальними, людськими ресурсами, законодавчою основою, об'єктивною інформацією [6, с. 13].

Таким чином, можливі два варіанти державного регулювання діяльності приватних охоронних організацій:

1) приватну охоронну діяльність цілком віддати «на відкуп» роз'єднаним приватнопідприємницьким структурам, кожна з яких на основі власних поглядів та власних «нормативних» актів розвиватиме «правову» базу певного виду діяльності, що вже реально існує.

2) ввести державний контроль, який дасть змогу на основі спеціально розробленого, вивіреного і затвердженого в установленому порядку законодавства здійснювати контроль-наглядові функції за діяльністю приватних охоронних організацій щодо виконання загальнодержавної правоохоронної функції, адже приватні охоронні підприємства – важлива і необхідна частина правоохоронної системи правової держави [4, с. 215].

Беручи до уваги вітчизняний досвід, неважко зрозуміти, що неправильно відділяти такі структури від держави. Необхідно враховувати, як зазначає, Сачаво А.Г., що сучасні організації, які займаються приватною охоронною діяльністю, – це організації перехідного періоду, їх необхідно суттєво змінити, що сприятиме переходу звичайних розрізнених приватнопідприємницьких організацій у сферу загальнодержавної правоохоронної системи на засадах реальної допомоги і партнера. Не варто робити докорінних розмежувань між державною і недержавною правоохоронною діяльністю у суспільстві; ми всі працюємо на одне суспільство, на його благо. І сьогодні як ніколи держава зобов'язана управляти правоохоронною діяльністю відповідно до Конституції України [7, с. 190].

На думку Крутова В.В. та Новицького Г.П., сьогодні недержавний і державний сектори безпеки, не пов'язані єдиними правовими механізмами функціонування і взаємодії, функціонують у різних площинах. Незважаючи на єдність цілей і на певне взаєморозуміння, яке на практиці супроводжує взаємодію структур недержавного і державного секторів безпеки, обидва суб'єкти однієї системи діють повністю автономно. Будучи об'єктивно взаємозалежними, ці дві системи практично не функціонують як єдина загально-національна система, а інколи і просто конфліктують, чим явно знижують рівень забезпечення національної безпеки [5].

Держава гарантує рівноправність усім громадянам і захист власності та не допускає ніяких обмежень чи переваг для окремих її форм. Отже, безпека кожної форми власності повинна забезпечуватися однаковою мірою. На практиці ж державну та колективну власність захищають, як правило, державні установи, а що стосується приватного підприємця – він залишається один на один зі своїми проблемами. Саме це обумовило необхідність участі недержавних охоронних структур у здійсненні загальнонаціональної політики забезпечення охорони власності.

Отже, наразі важливо, наскільки швидко усвідомлення законодавчої ситуації стане серйозним мотивом для відповідних дій, насамперед народних депутатів. Приватний сектор безпеки, що активно рухається у напрямку свого вдосконалення, чекає системної політичної та правової підтримки процесів, які де-факто відбуваються в нашому суспільстві, лише така державна позиція закономірно матиме позитивний результат для недержавних охоронних структур.

Література:

1. Власов В.А., Студеникин С.С. Советское административное право / В.А. Власов, С.С. Студеникин. – М.: Госюриздат. – 1996. – 535 с.

2. Донець Л.І. Економічна безпека підприємства: навчальний посібник / Л.І. Донець. – К.: Центр учбової літератури. – 2008. – 240 с.

3. Капеняк В. Приватна охоронна структура як соціальна необхідність держави / В. Капеняк // Персонал: журнал інтелектуальної еліти. – 2007. – № 1. – С. 65-57.

4. Користін О.Є., Барановський О.І., Герасименко Л.В. Економічна безпека: навчальний посібник / О.Є. Користін, О.І. Барановський, Л.В. Герасименко. – К.: Правова єдність. – 2010. – 368 с.

5. Крутов В.В. Новицький Г.П. Недержавний сектор безпеки як складова системи забезпечення національної безпеки України / В.В. Крутов, Г.П. Новицький. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://radnuk.info/statti/228-konst-pravo/3493-2010-01-22-21-53-33.html>

6. Пилипишин В.П. Поняття то основні риси державного управління / В.П. Пилипишин // Юридична наука і практика: науково-юридичний журнал. – 2011. – № 2. – С. 13.

7. Сачаво А.Г. Взаємодія державних правоохоронних органів та недержавних охоронних структур у забезпеченні правопорядку в Україні / А. Г. Сачаво // Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ України. – 2003. – № 5. – С. 190.

Міжнародно-правове забезпечення стабільності та безпеки суспільства: матеріали науково-теоретичної конференції викладачів, аспірантів та студ. юридичного фак-ту, м. Суми, 25 травня 2013 р. / Ред.кол.: А.М. Куліш, М.М. Бурбика, М.І. Логвиненко, В.М. Семенов, А.В. Баранова. — Суми : СумДУ, 2013. — С. 155-157.